

Večernik

Leto V. (XII.), šte. 102

Maribor, četrtek 7. maja 1931

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejelan v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Ob zaključku jugoslovensko-poljskih dni,

katerih so se udeležili tudi Jugoslavlani v lepem številu in na katerih se je tudi zelo stvarno razpravljalo o možnostih ožjega gospodarskega sodelovanja med Jugoslavijo in Poljsko, je zanimivo, pregledati poljske liste, ki so v tem času posvečali posebno pozornost zlasti tudi gospodarskemu stanju v Jugoslaviji.

Tako je poznanski »Kuryer Poznanski« objavil zanimiv članek, v katerem pravi med drugim, da je ekonomska struktura Jugoslavije obranila to državo v dobi splošne svetovne krize pred resnimi potresi. Zlasti se v Jugoslaviji komaj občuti brezposelnost, ki je v mnogih drugih državah obremenila državne bugete. Struktura prebivalstva, ki se do 75% bavi s poljedelstvom, sama že onemogoča pojavljanje socialnega vprašanja v izredni meri.

Trgovska bilanca Jugoslavije je bila še v l. 1929 za 327 milijonov aktivna, zato se iz njene pasivnosti v l. 1930 in letos ne sme izvajati bogve kako ostrašujočih zaključkov. Zelo velik vpliv na oblikovanje bilanc ima tujski promet, ki se stalno in postopno razvija. Povrh je dejstvo, da v Jugoslaviji, ki je imela v letih 1926 do 1930 za krog dve milijardi pasivne trgovske bilance, tečaj dinarja vendarle ni preživel skoraj nikakih oscilacij.

Jugoslavija — tako nadaljuje »Kuryer Poznanski« svoja razmišljanja — stremi kot izrazito agronomska država po sporazumu vseh agronomskih držav, vendar pa v tesnem sodelovanju z industrijskimi prijateljskimi državami. Zakaj Jugoslavija kljub svojemu stremljenju po povzdigi poljedelstva vendar tudi ne zanemarija industrijalizacije države, ampak je ustanavljanje novih industrijskih podjetij v polnem teku. Seveda je vsled splošne krize tudi v industriji Jugoslavije, kakor drugod, položaj tak, da se razvija ona, ki dela za notranji trg, dočim ona, ki dela za izvoz, zlasti lesna in cementna, občuti v polnem obsegu depresijo konjunkturo. Gradnje železnic so v polnem teku, intenzivno se razvija trgovska mornarica, koje tonaža je od l. 1929 narasla za 70 tisoč ton na 370 tisoč ton.

Poljska — tako končava »Kuryer Poznanski« — ni med državami, ki zavzemajo važnejše mesto v trgovskem prometu z Jugoslavijo, ampak so trgovski odnošaji z Jugoslavijo šele v začetnem štadiju. Samo v gotovih letih doseže poljski promet 2% celokupnega jugoslovanskega uvoza. Jugoslovanski trg pa nudi dobre izgleda, toda za dosego in obdržanje velikega stalnega prometa je potrebno naporno delo. Kako so vedno tesneje vezi med Poljsko in Jugoslavijo, dokazuje že dejstvo, da je še pred par leti odhajalo letno komaj kakih 400 Poljakov na oddih v Jugoslavijo, dočim se je v zadnjih letih to število že dvignilo na 10.000. Zelo koristno bi pa tudi bilo, ko bi ti poljski turisti razen oddiha iskali v Jugoslaviji tudi ri-

V pričakovanju Briandovega govora

DANES PRIČNE V FRANCOŠKI ZBORNICI VELIKA ZUNANJE-POLITIČNA RAZPRAVA, KATERE SE BOSTA UDELEŽILA TUDI BRIAND IN LAVAL.

PARIZ, 7. maja. Vsa javnost pričakuje z največjim zanimanjem današnji pričetek velike razprave o zunanji politiki ministra Brianda. V zbornici je vloženo 10 interpelacij, ki se nanašajo na avstrijsko-nemško carinsko unijo in probleme, ki so v zvezi s tem. Računa se, da bo imel Briand svoj napovedani veliki govor jutri ali pojutrišnjem.

Izid zbornične debate je tem važnejši, ker je od nje odvisna tudi Briandova kandidatura za predsednika republike. Ako dobi Briand, kakor se splošno pričakuje, v zbornici za svojo zunanjo politiko veliko večino, potem je njegova izvolitev skoro zasigurana, čeprav prihaja tudi senatni predsednik Doumer kot drugi kandidat zelo resno v poštev. Debate se bo udeležil tudi ministrski predsednik Laval, da izjavi svojo solidarnost z Briandovo politiko.

Nemčija zaprosi za moratorij?

RADI STALNEGA NAZADOVANJA DAVČNIH DOHODKOV IN VEDNO VEČJEGA NARAŠČANJA SO CIJALNIH BREMEN.

BERLIN, 7. maja. V raznih inozemskih listih je bila v zadnjih dneh razširjena vest, da namerava nemška vlada radi usodnega nazadovanja davčnih dohodkov in naraščanja socialnih bremen ukreniti vse potrebno, da izposluje odgoditev plačevanja svojih mednarodnih obveznosti. V nemških gospodarskih krogih so povzročile te vesti precejšnje presenečenje. Dobro poučeni krogi so mnenja, da so vse te vesti preuranjene

in da nikakor ni računati s tem, da bi Nemčija v vprašanju morebitnega moratorija ukrenila kake korake pred končanjem zasedanja Društva narodov v Ženevi in pred sestankom v Chequersu. Vsekakor pa je po mnenju teh krogov pričakovati, da bo nemška državna vlada še tekom letošnjega leta načela vprašanje gospodarskega položaja Nemčije, ki je postal že naravnost neznošen in se kriza čuti od dne do dne hujše.

Mednarodni ženski kongres v Beogradu

BEOGRAD, 7. maja. V drugi polovici meseca maja se bo vršil tu mednarodni ženski kongres, katerega se bodo udeležile najodličnejše pobornice ženskega gibanja iz Anglije, Francije, Nemčije, Češkoslovaške itd. Jutri prispe iz Londona predsednica mednarodne ženske zveze, da izvrši vse priprave za sklicanje kongresa.

„Veliko pranje“ v Rumuniji

PARIZ, 7. maja. Rumunski ministrski predsednik Jorga je izjavil korespondentu »Matina«: »Kar doživljamo sedaj v Rumuniji, ne pomeni samo izpremembo kabineta, temveč tudi izpremembo režima. Rumunijo čaka »veliko pranje«. Brezbizirno hočem očistiti politično življenje, ne oziraje se na strankarsko pripadnost. Vse politične klišeje in mnoge osebnosti bodo pri tem čiščenju uničene. Nikakor nočem biti zástor, postavljen pred kake tajne mahinacije.«

Italija o vojaški moči Male antante in Poljske

RIM, 7. maja. Poročilo, ki je bilo predloženo zbornici o italijanskem vojaškem proračunu, vsebuje razen primerjave oboroževalnih izdatkov Francije in Jugoslavije z izdatki Italije za obrambo države tudi sestavo skupnih izdatkov Male antante in Poljske za armade. Poročevalec general Baistrocchi je opozar-

lik in možnosti, da upoznavao trgovske možnosti. Doslej so to izkoriščali predvsem dunajski posredovalci.

V enakem smislu so pisali te dni tudi drugi poljski listi in vsi so izražali trd-

no vero, da so poljsko-jugoslovanske konference v Poznanju, Varšavi itd. zopet mnogo doprinesle k nadaljnjemu zblizanju obeh narodov na kulturnem in gospodarskem polju.

ke. Mnogo hiš se je porušilo, vendar v obsegu potresa in morebitnih človeških žrtvah še manjkajo podrobnosti. Sunki se ponavljajo v daljših ali krajših presledkih.

VOJAŠKA VZGOJA V POLJSKIH ŠOLAH.

VARŠAVA, 7. maja. Minister prosvete je izdal naredbo, da se mora mladina v višjih razredih srednjih šol odgajati tudi vojaško. Ustanoviti se morajo šolske čete, ki jih bodo vežbali aktivni častniki, in sicer v prostih vežbah, vežbah s puškami, v sabljanju, metanju granat, streljanju, ter jih poučevali o zaščiti v vojni v zraku, s plini in proti plinom.

NOVA ŽELEZNICA TUZLA—BRČKO.

SARAJEVO, 7. maja. Ministrstvo za promet je odobrilo načrte za zgradbo normalnotirne železnice iz Tuzle v severni Bosni do Brčke ob glavni progi Zagreb—Beograd. Banski svet bo v prihodnjem zasedanju, ki se prične 11. t. m., o gradnji končno sklepal.

Strela, grom, nevihta, megla in slana...

Tako se glasi vremenska kronika zadnjih 24 ur. Že včeraj predpoldne je začelo med bliskom grmeti in padale so velike kaplje dežja. Kakor nam poročajo iz okolice, je mestoma padala tudi toča, ki je tako na cvetju dreves (črešnjah, marelicah in breskvah), kakor na nežnih sadikah napravila nekaj škode. — Davi pa je bilo celo mesto z okolico odedo v pravo londonsko meglo. Močno pomladno solnce je brlelo v gosti sivini kakor slaba električna žarnica, ki je šele po 4urni borbi zmagovito prodrla goste plasti jutranje megle. — Z dežele nam pa poročajo, da je padla tudi prva slana, ki je tudi osmudila mlado povrtje in cvetje.

Umetniška razstava na velesejmu v Ljubljani.

V okrilju letošnjega ljubljanskega velesejma od 30. maja do 8. junija se bo vršila tudi velika umetniška razstava, ki naj združi v impozantni reviji kvalitativna dela slovenske likovne umetnosti, ne oziraje se na pripadnost k strujam. Gg. umetniki (umetnice), ki svojih del za razstavo še niso prijavili, naj to nemudoma store. Umetnine ne podlegajo nikakršni jury-ji in je izbor del za razstavo prepuščen vsakemu umetniku samemu. Radi pravočasnega katalogiziranja, aranžana itd. je takojšnja prijava nujno potrebna.

Tri aretacije.

Sinoči krog 9. je bila na zahtevo mesarja Krušiča v Lekarniški ulici aretirana 35letna Terezija Šuc, ker mu je iz mesnice ukradla dve salami. Ugotovili so zadnje čase, ko je hodila k njem, že večkrat tatvine mesa, vsega doslej za krog 500 Din. Šuc taji, oddana bo pa sodišču. — Tudi je bila aretirana 49letna Neža Ratej, ker je 2. t. m. pop. iz stanovanja neke stranke v Krčevini, ko stranke ni bilo doma, ukradla 520 Din. Ona sicer taji, vendar so druge stranke v hiši v njej spoznale žensko, ki so jo vیدهle takrat priti iz dotičnega stanovanja. Tudi Ratej bo oddana sodišču. — Davi ob 9. pa je bil aretirani trgovski potnik Zorko L., ki ga zasleduje okrožno sodišče v Celju radi prevare.

M. Zevacco

V senci jezuita

Zgodovinski roman,

180

»Cerkev, častiti oče... to je družba vseh vernikov, čeda, ki jo pasejo naši svečeniki; nad svečeniki so škofje, nad njimi kardinali, a nad temi tik pred Bogom samim — on, čigar noge stoje na zemlji in čigar mitra se dotika neba: Sveti Oče, to je Cerkev, ako se ne varam.«

»Do gotove meje imate prav. To je cerkev za navadnega kristjana — za čedo, kakor ste se izrazili pravkar. Toda Vi, sin moj, niste navaden kristjan. Cerkev je to, kar ste povedali, toda nekaj je še višjega od duhovnikov, škofov, kardinalov in celo papeža samega.«

»Kaj neki, častiti oče?« je vprašal Monklar z nepopisnim začudenjem, bližajočim se že grozi.

Zakaj zdelo se mu je, da izve zdaj in zdaj strašno skrivnost, in da obsije bleščec dan reči, ki jih zakriva tema in tajnost navadnemu človeku.«

»To smo mi!« je odgovoril Lojola.

»Mi? ...«

»Mi... to je, vitezi Device ali Družba Jezusova, sveta in vsemogočna družba, pred katero so že sklonili čela vladarji, cesarji in celo papež sam. Ako pravim Cerkev, mislim Družbo Jezusovo...«

In Lojola je pogledal Monklarja pozorno, hotoč videti, kako učinek so napravile njegove besede.

Monklar se je naklonil.

»Kar oslepelo me je, prečastiti oče!« je dejal s tresočim se glasom. »Ah, šele zdaj spoznam vzvišeno poslanstvo moči in borbe, ki ste ga vzeli nase!« Lojola se je nasmehnil.

Po svoji volji je gnetel dušo velikega profosa, tako kruto napram ubogim ljudem in tako nedostopno usmiljenju.

Nadaljeval je mirno:

»Poslušal bom Vaše želje, sin moj, in sprejel Vašo zaobljubo; kakor hitro bom zmožen, se mi izpove-

ste. Nato Vam odkrijem pravila našega reda, in s tem postanete njegov član. Toda, kakor sem Vam rekel — ta obljuba ostane tajna; za vse, za kralja samega, za ves svet, izvzemši mene, boste samo veliki profos Franca I., kakor ste bili doslej.

Zame pa boste član Družbe Jezusove, in v oče Boga boste izvoljenec njegov!«

»In kaj mi bo treba storiti, da služim vredno Cerkvi, to je mogočni družbi, ki postanem njen član?«

»Zaželel sem si Vas za svojo družbo, sin moj; videl sem Vašo resnično vero, Vaš visoki razum — in zato sem Vam prihranil eno izmed najkočljivejših in najnevarnejših nalog. Vi boste eden naših najodličnejših bojevnikov, poslan v sovražno taborišče.«

»V sovražno!« je vzkliknil Monklar zamolklo.

Lojola pa je nadaljeval neomajeno:

»Nalagam Vam dolžnost, da nadzorujete kralja francoskega. Umejte me dobro, sin moj. Kmalu bom moral ostaviti francosko deželo. Treba pa je, da vem neprestano, v kakšne usode se spušča ta lepa zemlja. Ne smete se izdajati s tem, da bi dajali kralju nasvete. To je moja skrb. Toda z Vašo pomočjo, po zaslugi Vaše gorečnosti, Vaše krepke vere in Vaše navdušenosti za duhovno borbo, bom vedel, kaj misli kralj, ne samo tega, kar dela, marveč kar je glavno, to, kaj hoče storiti.«

Monklar je pogledal brez notranjega odpora.

Vloga vohuna, ki mu jo je predlagal Lojola s tako gnusnim cinizmom, ga ni plašila.

Mož je trpel.

In hotel je nehati trpeti.

Njegova duša je bila že ukročena.

In v svesti si svoje oblasti nad njim je povzel menih:

»Poznati hočem zlasti kraljevo misel.«

»V kakšnih zadevah častiti oče?«

»V vseh zadevah, sin moj. Toda obenem z dogodki, kakor se bodo vršili, Vam bom naznanjal, kateri posebni točki posvetite svojo pozornost in svoje zasledovanje. Dotlej pa si zapomnite vse, kar dela kralj in vse, kar govori: vsako njegovo najmanjše dejanje in vsaka njegova doždevna še tako brezpomembna beseda je lahko velike važnosti za mene, to

je za blagor Cerkve in slavo Jezusovo. Ali hočete, da vam dam dober nasvet?«

»Dajte ga, častiti oče.«

»Dobro torej. Vsak večer, kadar se vrnete v svoj kabinet, si zapišite na skrivnem vse, kar ste videli in slišali isti dan. Saj tega mi niti ni treba posebej omeniti, da velja vse, kar sem rekel o kralju, tudi o drugih, manj važnih gospodih. Z eno besedo, postanite zgodovinar francoskega dvora. Ako si naložite vsak večer to majhno delo, boste brez skrbi, da bi pozabili kako malenkost...«

Monklar je molčal.

»Vzemite si časa in premislite, sin moj,« je dejal Lojola živahno. »Kadar začutite, da ste človek božji — čez osem dni ali šele čez mesec, me obvestite.«

»Častiti oče,« je dejal Monklar, »kdaj hočete, da začnem?«

»Tako, sin moj,« je rekel Lojola resnobno. »Kadar boste hoteli, bom poslušal vašo veliko izpoved z vročičnim glasom.«

»Bodi po vašem,« je dejal Lojola.

Monklar se je spustil na kolena.

Ko je bilo končano in je Monklar vstal, se je zdelo, kakor da je pokrtil njegovo lice še temnejši izraz.

»Zaobljubo boste storili kakor hitro bom mogel iti v kako cerkev,« je dejal Lojola. »Toda, odslej ste naš človek, sin moj. Izrekel sem nad Vašo glavo vzvišene in strašne besede, ki Vas posvečajo Gospodu. Ako me izdaste, poslej ste izdali Boga samega!«

Nekaj minut je vladalo slovesno molčanje.

Človek bi bil rekel, da hoče Lojola pustiti Monklarju časa, da začuti dobro vso pretečo pezo besed, ki jih je bil izrekel.

Monklarja pa je pustilo to neizpremenljivo sprejetje ostudne vloge popolnoma mirnega.

Rekel si je samo na them, da je poslej močnejši od francoskega kralja samega.

»A zdaj, sin moj, mi povejte, ali se Vam je posrečilo, kar ste poizkusili zoper rokovnjače.«

»Ne, častiti oče.«

»Torej razbojnik Lantne še ni padel v naše roke?«

Prodajalca

za sladoleđ takoj sprejem. Eman Ilch, Slovenska ulica 5. 1318

Obiščite naš pedikerski salon,

samo za Din 10.— osvežiti hočemo Vaše noge, odstraniti kurja očesa in urediti Vaše nohte brez vsakih bolečin.

Bata

Lepo opremljeno sobo

takoj oddam. Tattenbachova ulica 14/I, levo. 1320

Spremem pridno dekle,

staro od 18 do 22 let, poštenih staršev, ki že zna nekoliko pomagati pri gospodinjstvu. Ljubiteljica otrok, lepega vedenja in zanesljiva ima prednost. Sprejme v stalno službo večja trgovina na deželi. Naslov v upravi Večernika. 1322

Prodajalca(ko)

za specialno trgovino emailirane posode, stekla, porcelana in galanterije sprejem. A Vicel, Gosposka ulica 5. 1321

Absolventinja

meščanske šole in enoletnega trgovskega tečaja želi službe v pisarni. Naslov v upravi lista. 1319

Kolje za vinograde

cepano in rezano, prodaja tvrdka Strachill in Felber, Maribor, Pristan. 1309

Lepo posestvo,

sadonosnik, polje, hiša s 3 sobami, gospodarskim poslopijem pol ure od Maribora na prodaj za gotovino Din 85.000. Posredovalnica Rapid, Gosposka ulica 28. 1325

Omara za knjige,

prav dobro ohranjena, se kupi takoj. Ponudbe na upravo lista pod šifro »1306«. 1306

Sobo in črkostikanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Prodajam »Singerjev« šivalni stroj

pogrezljiv v dobrem stanu in namizni štedilnik ceneno. Naslov pove uprava lista. 1247

Atelje za perilo Rupnik, Slovenska 20

se priporoča za izdelovanje perila od najenostavnejše do najelegantnejše izvedbe. Prevzema tudi ažuriranje, entlanje, popravila nogavic itd.

Solidne cene! Točna postrežba!

ZANATSKA BANKA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D. PODRUZNICA LJUBLJANA

je dne 4. maja pričela s svojim poslovanjem v lokalih na DUNAJSKI CESTI 31 (hiša Zidarjevih dedičev) — Telefon 30-20

Daje kredite obrtnikom, obrtnim kreditnim zadrugam in lombardira državne vrednostne papirje.

Sprejema hranilne vloge z in brez odpovedi, Otvarja tekoče in žiro račune in izvršuje vse ostale bančne posle.

BRZOJAV: Umetnost še ni MRTVA!

Samo nekaj dni! Samo nekaj dni!

Mednarodno variete-gledališče

na Kralja Petra trgu

V soboto dne 9. maja ob 20. uri velika otvoritvena predstava s prvovrstnim vele mestnim sporedom!

Stampilje
T. SOKLIČ
Maribor
Aleksandrova 48

zastopniki se sprejmejo

Modne novosti

za dame in gospode ter šiviljske potrebščine v modni trgovini

ANTON PAŠ
SLOVENSKA ULICA

Vinogradno kolje

cepano, žagano in okroglo kakor vsake debelosti, rezan les prodaja tvrdka GNILŠEK, Razlagova ul. št. 25. Dobi se tudi kolje za mlado sadno drevje in za vrtnice. 1150

Spominjajte se CMD!

Izpolnjene so Zlatičine želje —
Izpred oltarja ženin jo prinese.
Ljudje se zbirajo in z glasno hvalo
vsi občudujejo nevesto zalo.

In pravijo: To prava je nevesta,
bo dobra gospodinja, možu zvesta,
Zna varčevati in odlično prati,
kakor jo je učila blaga mati.

Oj zlata Zlatica — glas gre okrog:
nad vse je terpentinsko milo Zlatorog!

(Nadaljevanje sledi.)

Zlatorog